

OBSAH

PŘEDMLUVA: MORÁLNÍ VÝCHOVA V NEMORÁLNÍ SPOLEČNOSTI?	5
1. JE NAŠE SPOLEČNOST NEMORÁLNÍ?	7
1.1 Krize rodiny	8
1.2 Ekologická krize	10
1.3 Ekonomická krize	11
1.4 Krize sociálního státu	17
1.5 Krize světového míru a spravedlnosti	20
2. POHLED NA MORÁLKU Z HLEDISKA RŮZNÝCH VĚDNÍCH OBORŮ	23
2.1 Morálka a její vztah k etice	24
2.2 Přehled vybraných etických systémů minulosti	36
2.2.1 Platón a hledání spravedlnosti	36
2.2.2 Aristotelés a štěstí	42
2.2.3 Tomáš Akvinský a „přirozený zákon“	44
2.2.4 Thomas Hobbes, John Locke a Jean-Jacques Rousseau	47
2.2.5 Utilitarismus	49
2.2.6 Immanuel Kant: etika povinnosti a mravní volba	53
2.2.7 Morálka a moc	59
2.2.8 Situační etika	62
2.2.9 Diskursní etika	65
2.2.10 Etika ctností	67
2.3 Morálka z pohledu psychologie	74
2.3.1 Psychologie osobnosti a morálka	75
2.3.2 Vývoj morálních citů	83

2.3.3 Kognitivní teorie morálního vývoje člověka.....	88
2.3.3.1 Kognitivní teorie J. Piageta	91
2.3.3.2 Kognitivní teorie L. Kohlberga.....	94
2.4 Etika a náboženství	103
2.4.1 Teologická etika	105
3. ETIKA JAKO PEDAGOGICKÁ VÝZVA	109
3.1 Morální výchova v pluralitní společnosti	111
3.2 Morální výchova v rodině.....	117
3.2.1 Metody morální výchovy v rodině.....	123
3.2.2 Morální výchova v křesťanské rodině.....	127
3.3 Výchovou a sebevýchovou ke ctnostnému životu?	131
3.4 Etická výchova ve škole.....	146
3.4.1 Ethos školy, její morální atmosféra a etická výchova.....	156
3.4.2 Výchovné vyučování: etická výchova jako součást všech předmětů?.....	166
3.4.3 Etická výchova jako předmět (v Evropě a v ČR)	181
3.4.4 Cíle etické výchovy.....	200
3.4.5 Metody etické výchovy	208
3.4.5.1 Kognitivně zaměřené metody	208
3.4.5.1.1 Informace, vzdělávání, poučování	209
3.4.5.1.2 Rozhovor	211
3.4.5.1.3 Vyjasňování hodnot.....	221
3.4.5.2 Emocionálně zaměřené metody.....	227
3.4.5.2.1 Zážitková metoda	235
3.4.5.2.2 Učení pozitivním posilováním.....	238
3.4.5.2.3 Učení na modelech	240
3.4.5.3 Metody zaměřené na jednání	242
3.4.5.3.1 Metody umělého vytváření situací pro nácvik morálního jednání	245
3.4.5.3.2 Metody využívání přirozených situací pro morální výchovu ve škole	247
3.4.6 Utváření konkrétních učebních postupů v hodinách etické výchovy	253

3.5 Náboženská výchova a její etický rozměr	271
3.5.1 Témata vycházející z křesťanského pojetí mravnosti	281
3.5.1.1 Svědomí	281
3.5.1.2 Vina a odpuštění	283
3.5.1.3 Desatero	286
3.5.1.4 Horské kázání	289
3.5.2 Témata vycházející z problémů současné společnosti	293
3.5.2.1 Zacházení s cizinci	293
3.5.2.2 Lidská práva	299
3.5.2.3 Sexualita	302
3.6 Etické kompetence učitele	308
ZÁVĚR	313
SOUHRN	314
ZUSAMMENFASSUNG	318
SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY	323
JMENNÝ REJSTŘÍK	329